

GENERALINĖS ADVOKATĖS
CHRISTINE STIX-HACKL IŠVADA,
pateikta 2005 m. gegužės 10 d.¹

I — Įvadas

II — Teisinis pagrindas

A — Bendrijos teisė

2. Bendrijos muitinės kodekso 4 straipsnyje pateikiamos šios sąvokos:

„Šiame Kodekse vartojamos šios sąvokos:

1. 2004 m. gegužės 28 d. Sprendimu Nyderlandų *College van Beroep voor het bedrijfsleven* pateikė Teisingumo Teismui prejudicinį klausimą, susijusį su Bendrijos muitinės kodekso išaiškinimu. Iš esmės prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar muitas ir tuomet yra „teisiškai privalomas sumokėti“ pagal Reglamento (EEB) Nr. 2913/92² 236 straipsnį, kai ir Bendrijos muitinės kodekse numatyta pranešime yra formali klaida – pagrindinėje byloje pranešimą pateikusios įstaigos nekompetencija.

<...>

9. „Skola muitinei“ – asmens prievolė sumokėti pagal galiojančias Bendrijos nuostatas atitinkamoms prekėms taikomų importo muitų (importo skola muitinei) arba eksporto muitų (eksporto skola muitinei) sumą.

<...>

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2913/92, nustatantis Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, p. 1); toliau – Bendrijos muitinės kodeksas arba BMK.

23. „Galiojančios nuostatos“ – Bendrijos arba nacionalinės nuostatos.“

3. Bendrijos muitinės kodekso II antraštinėje dalyje „Veiksniai, kuriais remiantis taikomi importo arba eksporto muitai bei kitos priemonės, taikytinos vykdant prekybą prekėmis“ esančio 20 straipsnio 1 dalis numato:

„Skolos muitinei atsiradimo atveju teisiškai privalomi sumokėti muitai apskaičiuojami remiantis Europos Bendrijų muitų tarifu.“

4. Bendrijos muitinės kodekso VII antraštinės dalies 2 skyrius reglamentuoja skolos muitinei atsiradimą. Jo nuostatos pirmiausia susijusios su skolos muitinei atsiradimą lemiančiais veiksniais, jos atsiradimo laiku bei vieta.

5. Atskiros Bendrijos muitinės kodekso VII antraštinės dalies 3 skyriuje „Skolą muitinei sudarančios pinigų sumos išieškojimas“ esančio 221 straipsnio nuostatos nustato:

„1. Įtraukus maito sumą į apskaitą, apie ją taikant atitinkamas procedūras turi būti pranešama skolininkui.

2. Jeigu mokėtina maito suma kaip orientacinė buvo nurodyta muitinės deklaracijoje, muitinė turi teisę pareikšti, kad apie ją nebus pranešta vadovaujantis 1 dalimi, jeigu nepaiškęs, kad nurodytoji maito suma neatitinka muitinės apskaičiuotos sumos.

<...>

6. Bendrijos muitinės kodekso VII antraštinės dalies 5 skyriuje „Muito grąžinimas ir atsisakymas jį išieškoti“ esančio 236 straipsnio 1 dalis nustato:

„Importo arba eksporto muitai grąžinami nustačius, kad tada, kai jie buvo sumokėti, tokių muitų suma nebuvo teisiškai privaloma sumokėti arba kad ši suma buvo įtraukta į apskaitą nesivadovaujant 220 straipsnio 2 dalimi.“

7. 243–246 straipsniai sudaro Bendrijos muitinės kodekso VIII antraštinę dalį „Skundai“. 243 straipsnio 1 dalies pirmojoje pastraipoje nustatyta:

„Bet kuris asmuo turi teisę apskųsti muitinės priimtus sprendimus, susijusius su muitų teisės aktų taikymu, kurie su juo susiję tiesiogiai ir individualiai.“

B — Nacionalinė teisė

8. Valstybinių mokesčių įstatymas (*Algemene wet inzake rijksbelastingen*, toliau – AWR) 22a straipsnio 1 ir 2 dalys nustato:

„1. Bendrijų muitinės kodekso 221 straipsnio 1 dalyje numatytas pranešimas apie importo maito sumą pateikiamas (muitinės) inspektoriaus sprendimu dėl maito sumokėjimo.

2. Neatsižvelgiant į 1 dalyje nustatytą taisyklę, sprendimą dėl antidempingo ir kompensacinių maitų sumokėjimo priima ūkio ministras.“

(NLG) (28 154,88 eurų) antidempingo maitą. 1998 m. vasario 19 d. *TMT* pareiškė protestą. 1998 m. gegužės 18 d. raštu ji atsiėmė šį protestą, nes jis buvo nepriimtinas, kadangi pareikštas pasibaigus terminui.

10. Tuo pačiu metu ji, remdamasi Bendrijos muitinės kodekso 236 straipsniu, pateikė prašymą grąžinti maitą. Kadangi inspektoriaus asmenyje veikė įstaiga, kuri nebuvo kompetentinga pagal AWR 22a straipsnio 2 dalį, pagal įstatymą išieškotino antidempingo maito mokėti nereikėjo. Šis prašymas grąžinti maitą buvo atmetas 2000 m. balandžio 12 d. Sprendimu, dėl kurio pareikštą protestą 2000 m. spalio 9 d. atmetė atsakovas pagrindinėje byloje.

III — Faktinės aplinkybės ir pagrindinė byla

9. 1997 m. gruodžio 18 d. mokėjimo reikalavimu *Inspecteur Belastingdienst/Douane district Roosendaal* (*Roosendaal apskrities muitinė*; toliau – inspektorius) pranešė ieškovei pagrindinėje byloje *Transport Maatschappij Traffic BV* (toliau – *TMT*), kad ji skolinga 62 045,20 Olandijos guldenų

11. Ieškinį, pateiktą dėl sprendimo atmesti protestą, *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (toliau – *College*) patenkinio 2002 m. vasario 13 d. Sprendimu ir panaikino minėtą sprendimą. 2002 m. lapkričio 19 d. atsakovas pagrindinėje byloje priėmė naują sprendimą, kuriuo jis dar kartą atmetė *TMT* protestą dėl jos prašymo grąžinti antidempingo maitą atmetimo. Todėl 2002 m. gruodžio 24 d. *TMT* vėl pateikė ieškinį *College*.

IV — Prejudicinis klausimas

12. 2004 m. gegužės 28 d. *College* nusprendė pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Bendrijos muitinės kodekso 236 straipsnyje vartojama sąvoka „teisiškai privaloma sumokėti“ turi būti aiškinama taip, kad jos tikslas yra vien klausimas, ar sąlygos atsirasti skolai muitinei, kaip numatyta Bendrijos muitinės kodekso VII antraštinės dalies 2 skyriuje, yra įvykdytos, ar taip, kad pagal galiojančias nacionalines nuostatas Bendrijos muitinės kodekso 4 straipsnio 23 punkto prasme suma teisiškai privaloma sumokėti, tik jei negali būti nurodytas joks pagrindas ginčyti būdą, kuriuo buvo pranešta apie tai, kad turi būti sumokėti muitai?“

13. Pateikdamas prejudicinį klausimą nacionalinis teismas iš esmės nori sužinoti, ar mokėtinų importo muitų suma tada, kai ji buvo sumokėta, nebuvo „teisiškai privaloma sumokėti“ pagal BMK 236 straipsnį, jei apie ją buvo pranešta „netaikant atitinkamų procedūrų“ ir dėl to pažeidžiant BMK 221 straipsnio 1 dalį.

V — Teisinis vertinimas

A — *Dėl Bendrijos muitinės kodekso 236 straipsnio 1 dalies pirmo sakinio formuluotės*

14. BMK 236 straipsnio 1 dalies pirmas sakinyss nustato, kad importo arba eksporto muitai grąžinami nustačius, kad tada, kai jie buvo sumokėti, tokių muitų suma nebuvo teisiškai privaloma sumokėti. Ši sąvoka „teisiškai privaloma sumokėti“ plačiau neapibrėžta nei pačiame 236 straipsnyje, nei kitose Bendrijos muitinės kodekso nuostatose. Vadovaujantis natūraliu kalbos jausmu taip pat negalima jos vienareikšmiai išaiškinti. Sąvoka „teisiškai“ gali būti vienodai susijusi ir vien su Bendrijos teise, ir su taikytinų teisės normų visuma.

15. Nors BMK 4 straipsnio 23 dalyje daroma nuoroda į „Bendrijos arba nacionalines nuostatas“, ši nuoroda skirta apibrėžti „galiojančių nuostatų“ sąvoką tiek, kiek ji vartojama Bendrijos muitinės kodekse. Ja vadovaujantis negalima spręsti apie sąvokų „teisiškai“ arba „teisiškai privaloma mokėti“ turinį.

16. Taip pat ir formuluotė, kad suma turi būti „privaloma mokėti“, būtent nurodo, jog turi būti aplinkybės muitui atsirasti. Tuo dar

nepasakoma, kas konkrečiai jas sudaro, ar joms pirmiausia priskiriamas pranešimas apie maitos sumą, pateikiamas taikant atitinkamas procedūras pagal nacionalines procedūras taisyklės.

Nors pakanka, kad apie skolos buvimą sprendžiama sumokėjimo momentu, minėtoje formuluotėje nenurodyta, nuo kokių aplinkybių priklauso skolos buvimas.

19. Taigi vien šios nuostatos formuluotėje nėra jokios nuorodos prašomam išaiškinimui.

17. Kadangi Bendrijos teisės nuostatos skirtingomis kalbinėmis versijomis yra vienodai privalomos, aiškinant Bendrijos teisės nuostatą reikia visas jas palyginti³. Vienodo išaiškinimo būtinybė siekiant vienodo taikymo draudžia nagrinėti nuostatą atskirai ir siūlo ją išaiškinti atsižvelgiant į visas kitas versijas⁴. Tačiau BMK 236 straipsnio 1 dalies pirmo sakinio atveju ir kitose kalbinėse versijose nėra aiškesnės nuorodos į sąvokos „teisiškai privaloma sumokėti“ apimtį⁵.

B — Sisteminis aiškinimas

1) Dėl pranešimo pagal BMK 221 straipsnio 1 dalį reikšmės Bendrijos maitinės kodekso sistemoje

18. *TMT* argumentuoja: kadangi pagal BMK 236 straipsnio 1 dalį maitas „tada, kada jis buvo sumokėtas“ negalėjo būti teisiškai privalomas, turi būti atsižvelgiama į visas iki šio momento atsiradusias aplinkybes.

20. Ir *TMT*, kaip ieškovė pagrindinėje byloje, ir Nyderlandų vyriausybė savo pastabose rėmėsi sisteminiu pranešimo kvalifikavimu Bendrijos maitinės kodekse bei pranešimo paskirtimi.

3 — 1982 m. spalio 6 d. Sprendimas *Clift* (283/81, Rink. p. 3415, 18 punktas); 1988 m. gruodžio 14 d. Sprendimas *Huber* (291/87, Rink. p. 6449, 11 punktas) ir 1998 m. gruodžio 17 d. Sprendimas *Codan* (C-236/97, Rink. p. I-8679, 25 punktas).

4 — 1969 m. lapkričio 12 d. Sprendimas *Stauder* (29/69, Rink. p. 419, 3 punktas); 1979 m. liepos 12 d. Sprendimas *Koschniske* (9/79, Rink. p. 2717, 6 ir paskesni punktai) ir 1988 m. liepos 7 d. Sprendimas *Moksel* (55/87, Rink. p. 3845, 15 punktas).

5 — Daniškai — „skyldigt efter lovgivningen“, angliškai — „legally owed“, prancūziškai — „légalement dû“, itališkai — „legalmente dovuto“, olandiškai — „wettelijk verschuldigd“, portugaliskai — „legalmente devido“ ir ispaniškai — „legalmente debido“.

21. Nyderlandų vyriausybės nuomone, iš galimybės atsisakyti pranešimo pagal BMK 221 straipsnio 2 dalyje numatytas sąlygas išplaukia, kad jo nebuvimas nieko nekeičia sprendžiant klausimą, ar maitas yra teisiškai privalomas sumokėti. Vis dėlto šis argumentas neįtikina. BMK 221 straipsnio 2 dalis

būtent kaip nepateikto pranešimo pakaitalą kartu numato mokėtinos maitos sumos nurodymą muitinės deklaracijoje. Taigi ši nuostata galėtų būti suprantama taip, kad toks nurodymas perima pranešimo paskirtį ir sąvokos „teisiškai privaloma sumokėti“ atžvilgiu.

23. BMK 221 straipsnio 3 dalies formuluotėje, priešingai pateiktam suvokimui, išreikšta nuomonė dėl griežto skolos muitinei atsiradimo ir tapimo vykdytina atskyrimo. BMK 221 straipsnio 3 dalis pranešimui nustato terminą *nuo skolos muitinei atsiradimo dienos* ir taip nurodo, kad pranešimo momentu jau yra atsiradimo aplinkybių sudėtis. BMK 221 straipsnio 3 dalies 2 sakiny, leidžiantis muitinėms, laikantis ten nustatytų sąlygų, pateikti pranešimą ir pasibaigus šiam terminui, jeigu jos negalėjo tiksliai apskaičiuoti teisiškai privalomos sumokėti sumos (taigi jau šiuo prieš pranešimą buvusiu laiko momentu), patvirtina šį aiškinimą.

22. TMT tvirtina, kad BMK 4 straipsnio 9 dalyje skola muitinei apibrėžiama kaip asmens prievolė sumokėti pagal galiojančias Bendrijos nuostatas atitinkamoms prekėms taikomų importo muitų (importo skola muitinei) arba eksporto muitų (eksporto skola muitinei) sumą. Tačiau prievolė sumokėti muitą atsiranda tik pranešus pagal BMK 221 straipsnio 1 dalį. Tai teisinga tik tuomet, kai įprastu atveju (BMK 222 straipsnio 1 dalies a punktas) mokėjimo laikotarpis prasideda nuo pranešimo pateikimo dienos. Tuo dar nieko neatsakoma į klausimą, nuo kurio momento mokesčių skola iš principo jau yra privaloma sumokėti, nes reikia atskirti reikalavimo buvimo ir jo įvykdymo termino sąvokas ir, atsižvelgiant į jų susidarymo momentą, atskirai įvertinti. Todėl iš BMK 4 straipsnio 9 dalies, susijusios su mokėjimo prievole, neišplaukia, kad ši prievolė atsiranda tik reikalavimui tapus vykdytinu, t. y. po pranešimo.

24. Be to, Nyderlandų vyriausybė nurodė, kad BMK 236 straipsnio 1 dalies 2 sakiny numato, jog importo arba eksporto muitus atsisakoma išieškoti nustačius, kad tada, kai jie buvo įtraukti į apskaitą, tokių muitų suma nebuvo teisiškai privaloma sumokėti, o tai prieštarauja esminiam pranešimo poveikiui. Kadangi, remiantis BMK 221 straipsnio 1 dalimi, laiko atžvilgiu pranešama po įtraukimo į apskaitą, tuo momentu esminio pranešimo poveikio „teisiškai privalomos sumokėti“ požymiu atveju suma šia prasme faktiškai niekada nebūtų „teisiškai privaloma sumokėti“, vadinasi, atsisakyti išieškoti muitus būtų galima visada. Todėl atitinkama suma turi būti „teisiškai privaloma sumokėti“ dar prieš įtraukiant ją į apskaitą ir apie ją pranešant.

25. Pranešimo sisteminis statusas ir paskirtis Bendrijos muitinės kodekso struktūroje patvirtina, kad jis negali būti laikomas lemiamu „teisiškai privaloma sumokėti“ požymiui.

2) Dėl sąvokos „teisiškai privaloma sumokėti“ vartojimo kitose Bendrijos muitinės kodekso nuostatose

26. Nuorodą į sąvokos „teisiškai privaloma sumokėti“ reikšmę taip pat gali pateikti tos pačios sąvokos vartojimas kitose Bendrijos muitinės kodekso nuostatose.

27. Komisija savo pastabose laikėsi nuomonės, kad BMK 220 ir 228 straipsniuose rėmimasis „teisiškai privalomais sumokėti“ muitais susijęs su jų apskaičiavimu pagal Europos Bendrijų muitų tarifą, o tai rodo, jog šios sąvokos vartojimas Bendrijos muitinės kodekse nurodo tik į maito sumos apskaičiavimą. Žinoma, ši išvada neįtikina, nes ir BMK 220 straipsnio, ir BMK 228 straipsnio 2 dalies antro sakinio formulotės vienareikšmiai susijusios (tik) su skolos maitinei apskaičiavimu. Tačiau to nėra BMK 236 straipsnio 1 dalyje.

28. Įtraukimą į apskaitą reglamentuojančio BMK 217 straipsnio, kuriuo Komisija rėmėsi pateikdama tuos pačius argumentus, 1 dalies antrosios pastraipos b punktas susijęs su „teisiškai privaloma sumokėti maito suma“. Tai vėl leidžia daryti išvadą, kad sąlygos tam, jog suma būtų „teisiškai privaloma sumokėti“, turi būti dar prieš jos įtraukimą į apskaitą.

29. Panašiai suformuluotas ir Komisijos nurodytas BMK 201 straipsnio 3 dalies trečiasis sakinytis: „<...> nebūtų surinkti visi teisiškai privalomi sumokėti maitai arba jų dalis“, o tai reiškia, jog kalbama (jau) apie teisiškai privalomus sumokėti maitus, kuriuos *vėliau* reikalaujama sumokėti arba ne.

30. Be to, Komisija tvirtino, kad ir iš BMK 20 straipsnio 1 dalies išplaukia, jog vienintelis mokėtino maito apskaičiavimo pagrindas yra Europos Bendrijų maito tarifas, o sąvoka „teisiškai privaloma sumokėti“ susijusi tik su maitų apskaičiavimu. Pagal 20 straipsnio 1 dalį skolos maitinei atsiradimo atveju teisiškai privalomi sumokėti maitai apskaičiuojami remiantis Europos Bendrijų maitų tarifu. Taigi ši formulotė, nagrinėjama atskirai, iš tikrųjų leidžia suprasti, kad klausimas, ar maitas yra „teisiškai privalomas sumokėti“, išimtinai priklauso nuo tinkamo maito apskaičiavimo.

31. Vis dėlto iš BMK 20 straipsnio 1 dalies išplaukia, kad muitai yra teisiškai privalomi sumokėti jau „skolos muitinei atsiradimo atveju“. Skolos muitinei atsiradimo aplinkybių visuma reglamentuojama Bendrijos muitinės kodekso VII antraštinės dalies 2 skyriuje; jame nurodoma, kad ji atsiranda įvežant arba išleidžiant prekes į laisvą apyvartą tuo metu, kai priimama muitinės deklaracija. Būtinybė pranešti apie muitinės apskaičiuotą skolą muitinei (221 straipsnis) bei šio pranešimo paskirtis veikti skolos muitinei sumokėjimo termino pradžią ir taip sudaryti sąlygas prasidėti BMK 222 straipsnyje nustatytam mokėjimo terminui numatyta atskirame Bendrijos muitinės kodekso VII antraštinės dalies 3 skyriuje „Skolą muitinei sudarancios sumos išieškojimas“. Šis reikalavimo egzistavimo ir jo išieškojimo atskyrimas vėl leidžia daryti išvadą, kad skolos muitinei atsiradimas nesusijęs su (laiko atžvilgiu vėlesniu) pranešimu ir kad pastarasis daugiau neturi įtakos skolos muitinei egzistavimui.

32. Komisija savo argumentaciją taip pat remia BMK 79 straipsniu. Jo antrame sakinyje, kalbant apie „teisiškai privalomų sumokėti muitų išieškojimą“, taip pat vartojama sąvoka „teisiškai privaloma sumokėti“.

33. Kadangi pranešimas yra VII antraštinės dalies 3 skyriuje reglamentuojamo maito

išieškojimo dalis, iš šios formuluotės taip pat išplaukia, jog muitas dar prieš įtraukimu į apskaitą pagal BMK 217 straipsnį prasidedantį išieškojimą yra „teisiškai privalomas sumokėti“ Bendrijos muitinės kodekso prasme.

34. Sąvokos „teisiškai privaloma sumokėti“ vartojimas taip pat ir kituose Bendrijos muitinės kodekso straipsniuose atitinkamai patvirtina aiškinimą, kad pranešimas neturi įtakos klausimui, ar suma yra „teisiškai privaloma sumokėti“.

3) Dėl Reglamento (EEB, Euratomas) Nr. 1552/89

35. Nyderlandų vyriausybė savo pastabose nurodė, kad viena iš pranešimo pagal BNK 221 straipsnio 1 dalį paskirčių išplaukia iš Reglamento Nr. 1552/89⁶, kurio 2 straipsnio pirmame sakinyje nustatyta, kad Bendrijai priklausanti nuosavų išteklių suma <...> nustatoma „iš karto, kai įvykdomas muitinės taisyklėse nustatytos minėtų sumų įskaitymo į sąskaitas ir skolininko informavimo sąlygos“. Priešingai nei ankstesnėje redakcijoje, kuri nustatė, jog „<...> iš karto, kai sužino-

6 — 1989 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 1552/89, įgyvendinantis Sprendimą 88/376/EEB, Euratomas, dėl Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 155, p. 1), su pakeitimais, padarytais 1996 m. liepos 8 d. Tarybos reglamento (Euratomas, EB) Nr. 1355/96 (OL L 175, p. 3) 1 straipsniu; nauja redakcija atitinka 2000 m. gegužės 22 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000, įgyvendinancio Sprendimą 94/728/EB, Euratomas dėl Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 130, p. 1), 2 straipsnio 1 dalį.

mas maito skolininkas, ir atsakingos valdžios įstaigos gali nustatyti reikalavimo dydį, ir laikantis visų susijusių Bendrijos nuostatų“ (pabrėžta mano), paskiausiai pakeistos redakcijos formuluotė neleidžia daryti išvados, ar kalbant apie „muitų teisės aktus“ omenyje turimi tik Bendrijos, ar ir nacionalinės teisės aktai.

bos reglamento (EEB) Nr. 1430/79⁷ 2 straipsnio 1 dalimi, teigdama, kad ji leido grąžinimą, kai įtraukta į apskaitą suma – nesvarbu, dėl kokios priežasties – viršija teisiškai privalomą sumokėti sumą; vėlesnėse nuostatose nenorėta nieko keisti.

36. Todėl šios nuostatos nagrinėjimas kartu su Bendrijos muitinės kodekso nuostatomis prejudicinio klausimo atžvilgiu nėra perspektyvus.

4) Dėl BMK 236 ir 221 straipsnio pradinių normų

37. TMT savo pastabose išsakė nuomonę, kad remiantis ankstesnėmis nuostatomis, kurias pakeitė BMK 236 ir 221 straipsniai, būtų galima tinkamai išaiškinti dabartiniu metu galiojančias nuostatas.

38. Ji remiasi BMK 236 straipsnio 1 dalies normos pirmtakės formuluote, būtent Tary-

39. Klausimas, ar priimant Bendrijos muitinės kodeksą faktiškai neturėjo būti padaryti jokie pakeitimai, gali likti atviras⁸. Nors ankstesnė nuostata iš tikrųjų numatė, kad nėra svarbu, dėl kokios priežasties suma neprivaloma sumokėti, šiuo atveju vis dėlto reikia išsiaiškinti, ar suma, nepaisant nacionalinių nuostatų dėl kompetencijos pažeidimo pranešimo procedūroje, apskritai yra „teisiškai privaloma sumokėti“ BMK 236 straipsnio 1 dalies prasme. TMT daro išvadą, jog taip nėra, tik padariusi prielaidą,

7 — 1979 m. liepos 2 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1430/79 dėl importo arba eksporto muitų grąžinimo arba atsakymo juos išieškoti (OL L 175, p. 1).

8 — Tai iš tikrųjų patvirtina pirmą Bendrijos muitinės kodekso konstatuojamąjį dalį, kuri nustato: „Bendrija paremta muitų sąjunga; kadangi tikslinga, atsižvelgiant į Bendrijos prekybinių ir muitinių suinteresuotumą, sujungti į kodeksą šiuo metu daugelyje Bendrijos reglamentų ir direktyvų išdėstytas muitų teisės aktų nuostatas; kadangi ši užduotis yra ypač svarbi vertinant vidaus rinkos funkcionavimo požiriu.“ Taip pat žr. Witte „Das Neue am neuen Zollkodex der Gemeinschaft“, ZfZ 1993, p. 162 ir 167 bei Fabian „Erstattung, Erlass und Nacherhebung von Einfuhr- und Ausfuhrabgaben der Europäischen Gemeinschaft“, 1994, p. 48.

kad atitinkama suma yra privaloma sumokėti tikslai tinkamai pranešus. Vis dėlto tai dar lieka neaišku.

40. Remiantis minėtomis Reglamento (EEB) Nr. 1430/79 2 straipsnio 1 dalies nuostatomis, „importo muitai gražinami arba atleidžiami nuo jų išieškojimo, jei atsakingoms valdžios įstaigoms įrodoma, kad įtraukta į apskaitą suma dėl kokios nors priežasties viršija teisiškai priklausančius mokėti muitus“. (Neoficialus vertimas) Tai taip pat patvirtina, kad galimybė gražinti neprivalomas sumokėti permokėtas muitų sumas susijusi tik su tokiais atvejais, kuriais muito sumos apskaičiavimo pagrindas buvo klaidingas ir kuriuo remiantis skolos muitinei dydis buvo apskaičiuotas neteisingai⁹. Be to, tai pastebima Reglamento (EEB) Nr. 1430/79 konstatuojamosiose dalyse, kuriose pirmiausia atkreipiamas dėmesys į skaičiavimo ir rašybos klaidas bei neteisingus ar netikslus muito mokėjimo pagrindus. Be to, reikėtų nurodyti Reglamento (EEB) Nr. 3040/83¹⁰ 1 straipsnio 1 dalį, kurioje pateikiant teisinį sąvokos apibrėžimą patikslinama, kad „privalomai išieškotinais muitais“ Reglamento (EEB) Nr. 1430/79 2 straipsnio 1 dalies prasme laikomi tie importo muitai, kurie „taikant deklaracijos dėl išleidimo į laisvą prekių apyvartą priėmimo metu galiojančias nuostatas, įskaitant susijusias su sumažinto muito tarifo taikymu ar atleidimu nuo muito, turėjo būti išieškoti už atitinkamas prekes,

jeigu būtų buvę pateikti visi šioms nuostatomis taikyti reikalingi duomenys ir visi dokumentai, o jų pagrindu atsakingos įstaigos būtų apskaičiavusios šiuos muitus“¹¹. (Neoficialus vertimas)

41. Iš viso to, kas pasakyta, išplaukia, kad Reglamento (EEB) Nr. 1430/79 2 straipsnio 1 dalimi paremtos argumentacijos nepakanka.

42. *TMT* toliau remiasi BMK 221 straipsnio 1 dalies pradine nuostata, t. y. Reglamento (EEB) Nr. 1854/89¹² 6 straipsnio 1 dalimi. Ji, kaip ir dabartiniu metu galiojanti BMK 221 straipsnio 1 dalis, – šiuo atžvilgiu tokio paties turinio – numatė pranešimą „taikant atitinkamas procedūras“. *TMT* nuomone, pažeidus susijusias nacionalines nuostatas¹³, galiojant Reglamento (EEB) Nr. 1854/89 6 straipsnio 1 daliai, būtų buvusi pažeista ir pastaroji¹⁴; vėlesnėje BMK 221 straipsnio

9 — Žr. Fabian išskirtas atvejų grupes (nurodyta 8 išnašoje), p. 48 ir paskesni.

10 — 1983 m. spalio 28 d. Komisijos reglamentas (EEB) Nr. 3040/83, įgyvendinantis Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1430/79 dėl importo arba eksporto muitų gražinimo arba atsisakymo juos išieškoti 2 ir 14 straipsnius (OL L 297, p. 13).

11 — Panašus suvokimas pateikiamas 1991 m. balandžio 18 d. Sprendime *Brown Boveri (C-79/89)*, Rink. I-1853, 33 ir paskesni punktai), nagrinėjantį materialinio pobūdžio teisinės klaidas išieškant muitus (Reglamento (EEB) Nr. 1430/79 2 straipsnio 1 dalies atžvilgiu); t. p. žr. Friedrich „Erstattung, Erlass und Nacherhebung von Zöllen, Steuern und Abgaben“ // Kruse (leidėjas) „Zölle, Verbrauchssteuern, europäisches Marktordnungsrecht“, 1988, p. 118.

12 — 1989 m. birželio 14 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1854/89 dėl skolų muitinei sudarančių importo arba eksporto muitų sumų įtraukimo į apskaitą ir mokėjimo sąlygų (OL L 186, p. 1).

13 — Žr. 8 p.

14 — Turbūt todėl, kad Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1854/89 6 straipsnio 1 dalyje buvo nurodyta valstybių narių teisė nustatyti pranešimo formą.

1 dalies nuostatoje šiuo klausimu nieko nenorėta keisti.

taškai gali išplaukti iš nuostatos prasmės ir tikslo.

43. Dėl Reglamento (EEB) Nr. 1854/89 6 straipsnio 1 dalies išaiškinimo nėra, jei tai aktualu, jokios teismų praktikos. Vienintelis sprendimas¹⁵ dėl šios normos yra susijęs su šioje nuostatoje nustatytu terminu, bet ne su reikalavimo pranešti „taikant atitinkamas procedūras“ reikšme. Tačiau net jei tai, *TMT* supratimu, yra teisinga, dar nereiškia, kad reikalavimo pranešti „taikant atitinkamas procedūras“ pažeidimas turi įtakos sąvokos „teisiškai privaloma sumokėti“ apibrėžimui.

46. Kalbant apie importo muitus, omenyje turimi Bendrijos nuosavi ištekliai, kurių reguliavimas priklauso išimtinai Bendrijos kompetencijai¹⁶. Kaip teisingai nurodė Nyderlandų vyriausybė, iš to išplaukia ypatingas vienodo taikymo Bendrijos mastu interesas, dėl kurio Bendrijos muitinės kodeksas griežtai apriboja galimus nacionalinės teisės ypatumus¹⁷.

44. Remiantis tuo, darytina išvada, kad minėtų pradinių nuostatų nagrinėjimas negali pagrįsti *TMT* BMK 236 straipsnio 1 dalies suvokimo.

47. Jeigu būtų vadovaujama *TMT* nuomone ir reikalaujama tinkamo pranešimo kaip teisiškai privalomos sumokėti sumos nustatymo sąlygos, muitų išieškojimas pagal BMK 236 straipsnio 1 dalį daugiausia priklausytų nuo nacionalinių procedūros normų laikymosi. O šios normos gali labai skirtis, taip pat ir dėl reikalaujamo pranešimo tinkamumo. Todėl rėmimasis šia nuomone neužtikrintų vienodo Bendrijos muitinės kodekso taikymo. Tai ne tik turėtų poveikį EB biudžetui, bet ir dėl galimų skirtumų tarp atskirų

C — Teleologinis aiškinimas

45. Galiausiai prašomo sąvokos „teisiškai privaloma sumokėti“ išaiškinimo atspirties

16 — Žr. EB sutarties 26, 95, 133 ir 269 straipsnius bei 1994 m. spalio 31 d. Tarybos sprendimo 94/728/EB, Euratomas (OL L 293, p. 9), pakeisto 2000 m. rugsėjo 29 d. Tarybos sprendimu 2000/597/EB, Euratomas dėl Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 253, p. 42).

17 — Muitų grąžinimas ir atleidimas nuo jų išieškojimo — BMK 235 ir 236 straipsniuose, mokėjimo termino pratęsimas — BMK 222 straipsnio 1 dalyje, prievolės sumokėti muitų vykdymo sustabdymas — BMK 222 straipsnio 2 dalyje, mokėjimo atidėjimas — BMK 224–228 straipsniuose ir delspinių sumąžinimas arba jų neskaiciavimas — BMK 232 1 ir 2 dalyse.

15 — 1999 m. rugsėjo 7 d. Sprendimas *De Haan Beheer* (C-61/98, Rink. p. I-5003).

valstybių narių procedūrų iškreiptų konkurenciją. Todėl sąvoka „teisiškai privaloma sumokėti“ turi būti suprantama būtent kaip susijusi su skolos muitinei atsiradimo (pagal Bendrijos nuostatas) aplinkybių sudėtis.

48. Dėl tos pačios priežasties nepakanka BMK 221 straipsnio 3 dalimi paremtos argumentacijos. Atsižvelgdama į tai, *TMT* tvirtina, kad joje įtvirtintas trejų metų terminas neturi prasmės, jeigu jis praeina be pasekmių „teisiškai privaloma sumokėti“ požymiui. *TMT* teisingai nurodo, jog pagal priešingą nuomonę, kurios šiuo atveju laikomasi, termino pasibaigimas nelemia to, kad skolos muitinei BMK 236 straipsnio 1 dalies prasme teisiškai nebereikia sumokėti. Tačiau termino pasibaigimas užkerta kelią vėliau pateikti pranešimą ir kartu pareikalauti sumokėti skolą muitinei, taigi pasireiškia tais atvejais, kai skola muitinei dar nesumokėta. Šiais atvejais termino pasibaigimas lemia tai, jog (atsiradusi) muito skola niekada netampa mokėtina¹⁸. Be to, bet kurio kito aiškinimo išvada būtų tokia, kad Bendrijos teisės reglamentuojamų pajamų – importo muitų – grąžinimas priklauso nuo nacionalinių procedūros nuostatų, kurias nurodo BMK

221 straipsnio 1 dalies formuluotė „taikant atitinkamas procedūras“, laikymosi. Vienodo Bendrijos muitinės kodekso taikymo Bendrijoje ir su tuo susijusio vienodo požiūrio į visus skolininkus prasme tai negali būti reglamentavimo turinys¹⁹.

49. *TMT* argumentai dėl BMK 243 straipsnio neduoda jokių kitokių rezultatų. Šiame kontekste *TMT* būtent tvirtina, kad pranešimas pagal BMK 221 straipsnio 1 dalį nėra sprendimas BMK 243 straipsnio prasme. *TMT* šį požiūrį pirmiausia grindžia tuo, kad kitu atveju dėl, viena vertus, BMK 243 straipsnio ir, kita vertus, dėl prašymo grąžinti muitą pagal BMK 236 straipsnį būtų pateikiami du skundai, kuriais būtų siekiama to paties rezultato ir kurių reikalavimai būtų analogiški. Toliau *TMT* teigia, kad pranešimas pateikiamas pagal nacionalinės teisės nuostatas, vadinasi, jei šios nuomonės nebūtų laikomasi, pateikiant skundą pagal BMK 243 straipsnį turėtų būti nagrinėjama nacionalinė teisė ir taip sprendimas priklausytų nuo jos. Iš to išplaukia, kad nukentėjusysis, remdamasis pranešimu, galėtų reikalauti tik muitų grąžinimo arba atsisakymo juos išieškoti pagal BMK 236 straipsnį; tuomet sprendimas šiuo klausimu yra sprendimas pagal BMK 243 straipsnį. Tačiau dėl to, *TMT* nuomone, atsirastų teisinės apsaugos spraga dėl pranešimo, jei jo trūkumų nebūtų galima ginčyti pateikiant skundą pagal BMK 236 straipsnio 1 dalį.

18 — Žr. taip pat Witte (nurodyta 8 išnašoje), p. 162 ir 167.

19 — Žr. 1985 m. lapkričio 14 d. Sprendimą *Karl-Heinz Neuman* (299/84, Rink. 3663, 25 p.).

50. Vis dėlto minėta teisinės apsaugos spraga atsiranda tik darant prielaidą, kad pranešimas negali būti ginčijamas pateikiant skundą pagal BMK 243 straipsnį. Žinoma, šios prielaidos teisingumo klausimas gali likti atviras, nes iš tokių argumentų, kuriuose, kaip teigiama, kaip tik privaloma vengti priklausomybės nuo nacionalinių nuostatų, išplaukia tai, kad sprendimas dėl prašymo grąžinti muitą taip pat priklauso ir nuo pranešimo trūkumų, kuriuos reglamentuoja

nacionalinės procedūrinės nuostatos, vadinasi, nacionaliniai skirtumai galiausiai įsiterptų į Bendrijos teisės aktus muitų srityje.

51. Taigi ir iš teleologinio aiškinimo išplaukia, kad skola muitinei yra „teisiškai privaloma sumokėti“, neatsižvelgiant į galimus nagrinėjant nacionalines procedūras nuostatas nustatytus pranešimo trūkumus.

VI — Išvada

52. Todėl siūloma į *College van Beroep voor het bedrijfsleven* pateiktą klausimą atsakyti taip:

Bendrijų muitinės kodekso (1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2913/92, nustatantis Bendrijos muitinės kodeksą) 236 straipsnio sąvoka „teisiškai privaloma sumokėti“ aiškintina taip, kad ši sąvoka remiasi Bendrijų muitinės kodekso VII antraštinės dalies 2 skyriuje numatytais skolos muitinei atsiradimo sąlygomis, o ne nacionalinėmis nuostatomis, iš kurių išplaukia ar gali išplaukti Bendrijų muitinės kodekso 221 straipsnio 1 dalyje numatyto pranešimo trūkumai, vadinasi, mokėtinų muitų suma tada, kai ji mokama, yra „teisiškai privaloma sumokėti“ Bendrijų muitinės kodekso 236 straipsnio prasme net ir tuomet, jei apie sumą pranešama „netaikant atitinkamų procedūrų“ ir dėl to pažeidžiant Bendrijų muitinės kodekso 221 straipsnio 1 dalį.